

УДК 330.341.2:338.242.2

О. М. Ложачевська,
д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
Національний транспортний університет, м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0001-8462-925X

І. А. Гнатенко,
д. е. н., доцент, доцент кафедри підприємництва та бізнесу,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-0254-2466

А. В. Сухомлин,
к. т. н., доцент, доцент кафедри менеджменту, Кременчуцький національний
університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна
ORCID ID: 0000-0001-9511-5932

О. Ю. Мельник,
аспірант кафедри менеджменту,
Національний транспортний університет, м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-1784-4475

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.18.5

МОДЕЛЮВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА НЕОІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

O. Lozhachevska,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Management,
National Transport University, Kyiv, Ukraine
I. Hnatenko,
Doctor of Economic Sciences" Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Entrepreneurship and Business, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine
L. Sukhomlyn,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Management, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine
O. Melnyk,
Postgraduate student of the Department of Management, National Transport University, Kyiv, Ukraine

MODELING THE BUSINESS INFRASTRUCTURE OF NEO-INNOVATION MANAGEMENT AT THE NATIONAL AND REGIONAL LEVELS IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION

У статті розглянуто моделювання інфраструктури підприємництва неіноваційного управління на національному та регіональному рівнях в умовах децентралізації. Доведено, що імплементація нової інфраструктури в інституціональну матрицю, а також реалізація принципово нової політики на ринку праці повинні стати головними передумовами формування пріоритетів розвитку підприємництва в умовах інноваційної економіки. Забезпечення техніко-технологічного розвитку вітчизняних підприємств можливе лише за наявності конкурентоспроможного персоналу на ринку праці, який здатен проводити наукові дослідження, реалізовувати інноваційні ідеї. Таким чином, з метою реалізації методології неіноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємництва на національному та регіональному рівнях існує потреба у створенні такої інфраструктури підприємництва та ринку праці. Запропоновані рекомендації щодо формування інфраструктури підприємництва на національному та регіональному рівнях необхідно використовувати державним посадовцям, підприємцям та менеджерам інфраструктурних елементів.

The article considers the modeling of the business infrastructure of neo-innovation management at the national and regional levels in the context of decentralization. It is proved that the implementation of the new infrastructure in the institutional matrix, as well as the implementation of a fundamentally new policy in the labor market — should

be the main prerequisites for the formation of priorities for business development in an innovative economy. The definition of business infrastructure in the innovative economy as a set of organically interconnected highly efficient elements of private, collective and state ownership, which are rationally built into the institutional matrix, clearly structured according to the technological chain, provide active business consulting, service and provide innovation resources, aimed at transforming progressive scientific knowledge into a new market national product. Ensuring technical and technological development of domestic enterprises is possible only if there are competitive personnel in the labor market who are able to conduct research, implement innovative ideas, actively disseminate know-how in production, which will change the extensive development of industry to intensive, as well as promote new markets for highly competitive products. Thus, in order to implement the methodology of neo-innovative formation of state priorities for business development at the national and regional levels, there is a need to create an infrastructure of entrepreneurship and labor market that would meet the requirements of all stakeholders of the economy, had an optimal structure. based on rapid mobility, in accordance with the changing requirements and changing goals of socio-economic development of the state. The proposed recommendations for the formation of business infrastructure at the national and regional levels should be used by government officials, entrepreneurs and infrastructure managers. This will allow in the process of forming state priorities for entrepreneurship to create a model of domestic infrastructure that would ensure effective transformation of the institutional matrix and meet the needs of entrepreneurs in resources at each stage of innovation.

*Ключові слова: моделювання, інфраструктура, підприємництво, неоінноваційне управління, децентралізація.
Key words: modeling, infrastructure, entrepreneurship, neo-innovation management, decentralization.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Імплементация нової інфраструктури в інституціональну матрицю, а також реалізація принципово нової політики на ринку праці повинні стати головними передумовами формування пріоритетів розвитку підприємництва в умовах інноваційної економіки. Забезпечення техніко-технологічного розвитку вітчизняних підприємств можливе лише за наявності конкурентоспроможного персоналу на ринку праці, який здатен проводити наукові дослідження, реалізовувати інноваційні ідеї, активно розповсюджувати ноу-хау в виробничій діяльності, що дозволить змінити екстенсивний розвиток промисловості на інтенсивний, а також сприятиме освоєнню нових ринків збуту висококонкурентної продукції. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Без ефективно діючого ринку праці розвиток підприємництва не можливий, що обумовлюється його важливим значенням для бізнесу (рис. 1).

Слід враховувати те, що підприємництво, взаємодіючи з ринком праці, забезпечує через залучений трудовий ресурс інтелектуалізацію процесу створення, освоєння та комерційного використання техніко-технологічних нововведень не лише на мікро-, але й мезо- та макrorівнях економіки. Як нами вже зазначалося, підприємець бере на себе ризик щодо реалізації нового проєкту або поліпшення існуючого [2—4]. Саме внаслідок наявності управлінських знань та вмінь персоналу можливо отримати прибуток через зниження ризику внаслідок залучення усіх інтелектуальних та творчих

здібностей. Особливе значення такі знання мають на початку заснування інноваційного підприємства, коли найчастіше підприємства стають банкрутами.

На нашу думку, оновлена інфраструктура підприємництва в інноваційній економіці — це комплекс органічно взаємопов'язаних високоефективних елементів приватної, колективної та державної форм власності, які раціонально вбудовані в інституціональну матрицю, чітко структуровані за принципом технологічного ланцюгу, надають активну консалтингову підтримку бізнесу [7; 8], обслуговують і забезпечують необхідними ресурсами інноваційну діяльність, спрямовану на трансформацію прогресивних наукових знань у новий ринкової національний продукт.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження моделювання інфраструктури підприємництва неоінноваційного управління на національному та регіональному рівнях в умовах децентралізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Враховуючи те, що елементи інфраструктури є окремими ланцюгами, які необхідні для реалізації підприємницької діяльності, схему інфраструктури такого підприємництва можна відобразити за допомогою рисунка 2. Таким чином, інфраструктура підприємництва в інноваційній економіці складається з ряду взаємодоповнюючих один одного елементів будь-якої форми власності, які синергетично взаємодіють, забезпечують підтримку підприємств з інноваційною діяльністю з урахуванням наявних умов зовнішнього середовища та ринку праці. Особливе значення для ефективно реалізації підприємницької діяльності мають інфраструктурні елементи ринку праці. Функціями такої інфраструктури є: інформаційне забезпечення підприємців наявним трудовим ресурсом на ринку праці;

залучення до підприємництва резервів ринку праці (безробітних);

здійснення підготовки та перепідготовки кадрів для інноваційної діяльності;

акумулювання на ринку праці людського потенціалу з певними індивідуалістичними якостями, здатними реалізовувати їх у інноваційній діяльності тощо.

Слід враховувати, що на кожному етапі здійснення інноваційної діяльності за сценарієм "Новий інноваційний курс" будуть змінюватися потреби у трудових ресурсах, що вимагає їх постійного залучення ззовні, тобто з ринку праці. На рисунку 3 деталізовано функції інфраструктури в залежності від етапу розвитку інновацій, що обумовлює необхідність систематичного перетворення та удосконалення інфраструктурних елементів, представлених на ринку, з метою надання ними повного спектру допомоги підприємству у будь-який період його діяльності. З метою розробки конкретних заходів щодо удосконалення інфраструктури підприємства, необхідної для реалізації методології неінноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємства на національному рівні необхідно виділити специфічні умови, що сприяють її розвитку (рис. 4).

Під час реалізації методології неінноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємства на національному рівні з позицій стейкхолдерорієнтованого підходу, слід враховувати тісний взаємозв'язок між інфраструктурою, представленою на ринку

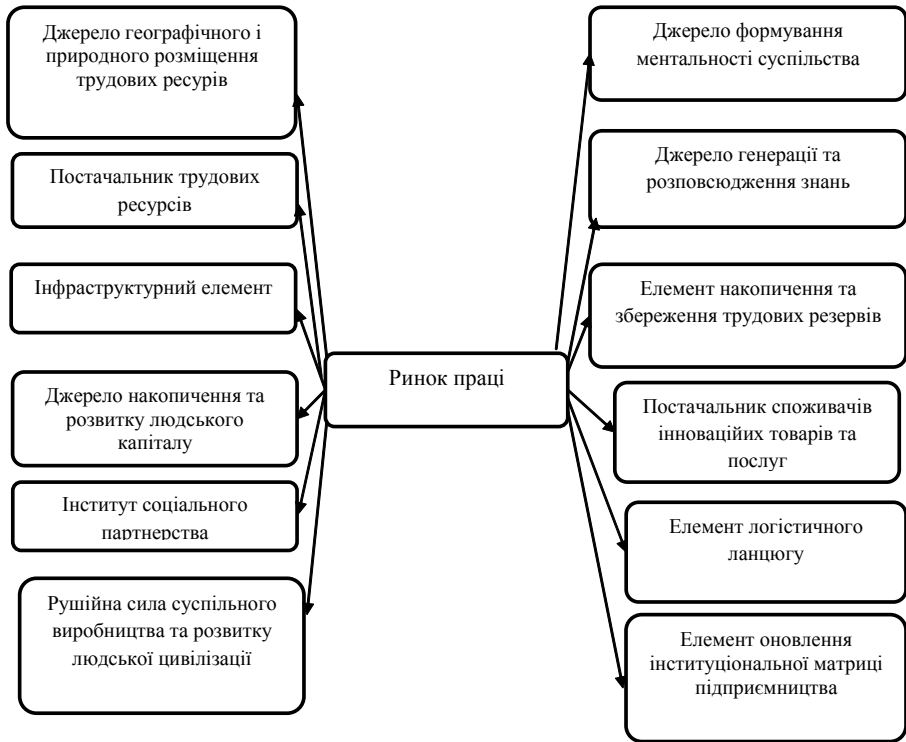

Рис. 1. Значення ефективного ринку праці для функціонування підприємництва в умовах децентралізації

Джерело: узагальнено на основі [1; 5; 6; 9; 10].

ку праці та інфраструктурою підприємства, які утворюють загальнонаціональну інфраструктуру економіки країни.

Отже, процес удосконалення елементів інфраструктури ринку праці та підприємства повинен відбуватися синхронно. Світовий досвід розвитку інноваційної економіки свідчить, що особливо ефективними на ринку праці є такі структури, які спроможні стимулювати інноваційне підприємство: рекрутингові агенції, профспілки, технопарки, технополіси, кадрові служби управління персоналом, інноваційні бізнес-інкубатори, нау-

Рис. 2. Схема інфраструктури розвитку підприємства в умовах децентралізації

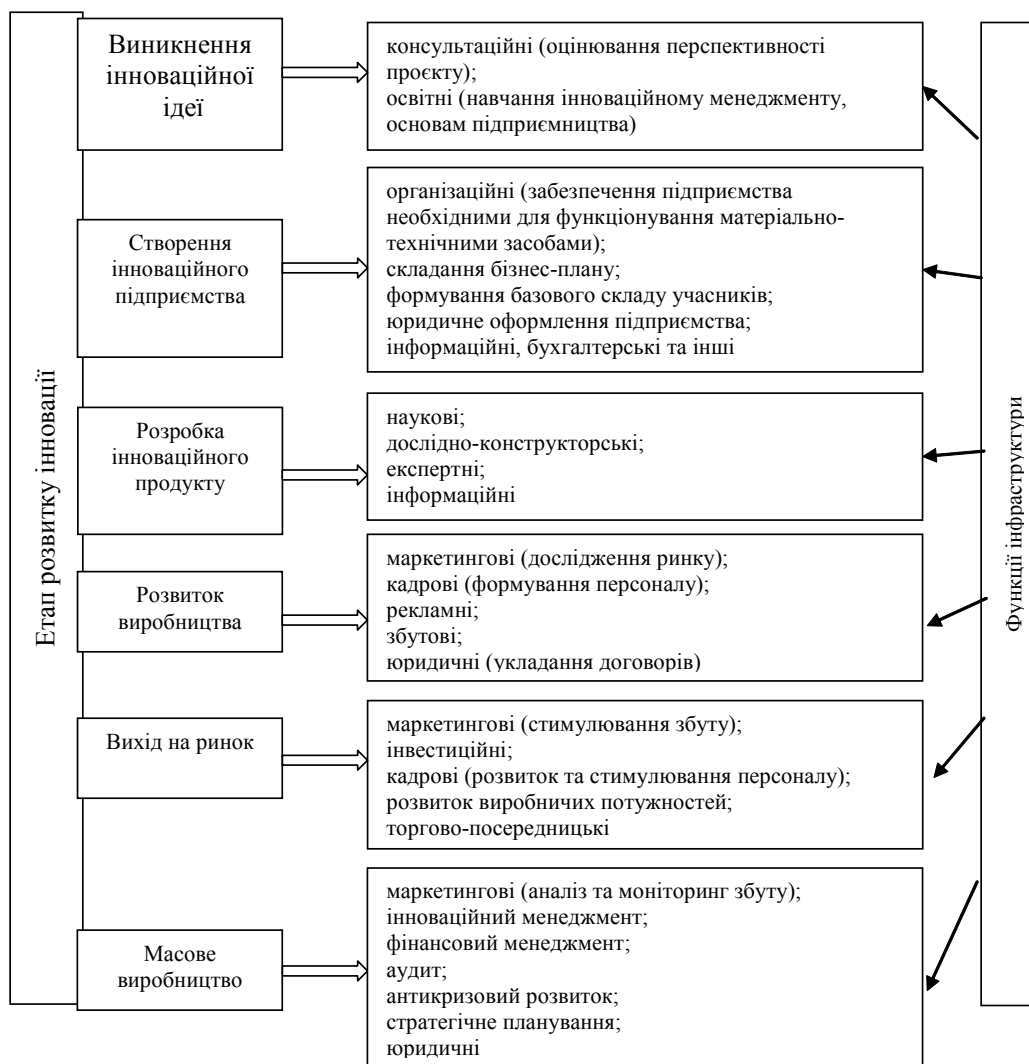

Рис. 3. Функції інфраструктури розвитку підприємництва в умовах децентралізації

кові та технологічні центри з широким колом наукових кадрів.

Зазначені структури забезпечують баланс попиту та пропозиції на ринку праці не лише за рахунок наявності працівників зі звичайними професійними вміннями, а й генерацією таких, які спроможні реалізувати оригінальні ідеї, нестандартні для традиційного підприємництва. Для того щоб інфраструктура ринку праці могла забезпечувати інноваційний шлях розвитку національної економіки, при визначенні державних пріоритетів її підтримки слід враховувати існуючі тенденції у сфері зайнятості, глибиною проводити причинно-наслідкові зв'язки виникнення дефіциту кадрів у підприємстві та з урахуванням зазначеного синхронно перетворювати інфраструктуру підприємництва і інфраструктуру ринку праці, підтримуючи між ними найліпші комунікації або позитивні синергетичні взаємодії.

Синхронне перетворення інфраструктурних елементів слід проводити не лише на державному але й регіональному рівнях, оскільки будь-яке підприємство залежить від наявних соціально-економічних умов певного регіону, де воно здійснює свою господарську діяльність. Тому успіх інноваційних перетворень зале-

жить не тільки від державної політики, але й ще від ефективно сформованих на місцях: бізнес-середовища, соціальної інфраструктури, наявності необхідних кадрів з високим рівнем кваліфікації.

Таким чином, реалізація методології неінноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємництва передбачає процес створення інфраструктури як на національному, так і на регіональному рівні синхронно з процесом удосконалення ринку праці. В державній політиці повинно бути чітко окреслено стратегії формування особливих пілотних зон інноваційного розвитку, які забезпечені розгалуженою мережею інноваційних центрів, рекрутингових агенцій, венчурних фондів, бізнес-центрів. На регіональному рівні повинні бути представлені такі елементи інфраструктури, які у найліпший спосіб будуть забезпечувати підтримку підприємницької діяльності відповідно до існуючих специфічних соціально-економічних умов, притаманних даних території. Пропозиції щодо формування інфраструктури на національному та регіональному рівнях з метою реалізації методології неінноваційного формування державних пріоритетів підприємництва представлено у таблиці 1.

Рис. 4. Умови удосконалення інфраструктури підприємництва, необхідні для реалізації методології неіноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємництва на національному рівні в умовах децентралізації

Таблиця 1. Пропозиції щодо формування інфраструктури на національному та регіональному рівнях за методологією неіноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємництва в умовах децентралізації

Національний рівень	Регіональний рівень
<p>Делегування ключових функцій державної підтримки підприємництва приватним установам (рекрутинговим агенціям, бізнес-фондам, венчурним фірмам, що функціонують як прибуткові організації); залучення громадських організацій до оцінювання соціально-економічної ефективності інноваційних проєктів та планування ризиків від їх реалізації; створення антикорупційних фондів, які будуть контролювати діяльність інфраструктурних елементів; делегування державної підтримки підприємництва науковим інститутам, ЗВО, науковим приватним організаціям, діяльність яких заснована на інноваціях та знаннях; формування елементів інноваційної інфраструктури в залежності від соціально-економічних умов розвитку територій, інституціональних чинників, інноваційного та наукового потенціалу, пріоритетів розвитку громад тощо; перенавчання безробітного населення для зайняття інноваційною діяльністю у приватних кадрових агенціях</p>	<p>Залучення зацікавлених наукових і освітніх організацій, підприємств, інститутів для розробки стратегій інноваційного розвитку та регіональних програм; створення експертно-аналітичних груп з моніторингу функціонуючої інфраструктури на місцевому рівні; формування силами місцевих громад інноваційної інфраструктури, включаючи бізнес-інкубатори, венчурні підприємства, технопарки, центри трансферу технологій, рекрутингові агенції, інноваційно-технологічні центри, центри колективного користування обладнанням, регіональні громадські організації з питань розвитку підприємництва; стимулювання розвитку інфраструктури, яка допомагає функціонуванню промисловості та забезпечує безперерйну діяльність місцевих бюджетотворюючих підприємств; розвиток місцевих освітніх послуг у сфері інноваційних технологій та інноваційного менеджменту</p>
<p>Удосконалення законодавчої бази для ефективного формування та підтримки функціонування інфраструктури інноваційного підприємництва; створення державної стратегії розвитку інноваційної інфраструктури з чітко окресленими оціночними показниками від її діяльності, необхідного для моніторингу її функціонування; залучення зарубіжних експертів до формування нових елементів інфраструктури підприємництва; державна підтримка навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації працівників інфраструктурних елементів; стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури на ринку праці; сприяння виходу консалтингової інфраструктури на світові ринки</p>	<p>Визначення пріоритетних напрямків розвитку інноваційної інфраструктури відповідно до специфіки соціально-економічного розвитку регіону; розробка та реалізація місцевої політики щодо налагодження взаємодії між органами виконавчої влади та суб'єктами інфраструктури інноваційного підприємництва; створення регіональних технопаркових зон зі стимулювання наукомісткого підприємництва; розвиток бізнес-акселераторів, як специфічної форми надання послуг місцевим підприємцям у сфері венчурного фінансування; залучення місцевих підприємств в інноваційні спільноти, які у подальшому можуть функціонувати як технопарки</p>

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, з метою реалізації методології неінноваційного формування державних пріоритетів розвитку підприємництва на національному та регіональному рівнях існує потреба у створенні такої інфраструктури підприємництва та ринку праці, яка б відповідала вимогам усіх стейкхолдерів економіки, мала оптимальну будову, засновану на швидкій мобільності, відповідно до мінливих вимог і змінних цілей соціально-економічного розвитку держави. Запропоновані рекомендації щодо формування інфраструктури підприємництва на національному та регіональному рівнях необхідно використовувати державним посадовцям, підприємцям та менеджерам інфраструктурних елементів. Зазначене дозволить у процесі формування державних пріоритетів розвитку підприємництва створити таку модель вітчизняної інфраструктури, яка б забезпечувала ефективні перетворення інституціональної матриці та задовольняла потреби підприємців у ресурсах на кожному етапі інноваційної діяльності.

Література:

- Гнатенко І. Методологічні аспекти розвитку інноваційного підприємництва: теорія та практика: монографія. Харків: СГ НТМ "Новий курс", 2019. 253 с.
- Гнатенко І.А. Визначення інновацій як інструментарію національного підприємництва. Науковий вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія "Економіка". 2018. Т. 23. Вип. 5 (70). С. 38—42.
- Гнатенко І. Вплив національного інноваційного підприємництва на сталий розвиток ринку праці. Вісник Херсонського державного університету. 2018. № 32. С. 69—72.
- Гнатенко І.А. Методологічні основи інституціонального аналізу національної системи інноваційного підприємництва. Науковий журнал "Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії". 2018. № 6 (18). С. 70—74.
- Ложачевська О.М., Ольшанський О.В., Гнатенко І.А., Снітко Є.О. Державні пріоритети розвитку інноваційного підприємництва в системі менеджменту в умовах діджиталізації суспільства. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (дата звернення: 15.08.2021).
- Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2021. Vol. 43. № 1. P. 129—135.
- Gryshko V., Zos-Kior M., Zerniuk O. Integrating the BSC and KPI systems for improving the efficiency of logistic strategy implementation in construction companies. International Journal of Engineering & Technology. 2018. Vol. 7, № 3.2 Special Issue 2. P. 131—134.
- Hutorov A.O., Hutorova O.O., Lupenko Yu.O., Yermolenko O. A., Voronko-Nevidnycha T. V. Modeling of the Cycle of Reproduction Process in the Agrarian Sector of Economy (Ukraine). Revista Espacios. 2019. Vol. 40. № 7. P. 19.
- Rakhmetulina Z., Pokataieva O., Trokhymets O., Hnatenko I., Rubezhanska V. Optimization of the structure of an innovative cluster on a competitive basis in a free market. Financial and credit activities: problems of theory and practice. 2020. Vol. 4. № 35. P. 238—247.
- Zos-Kior M., Hnatenko I., Isai O., Shtuler I., Samborskyi O., Rubezhanska V. Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2020. Vol. 42. № 4. P. 504—515.

References:

- Hnatenko, I. (2019), Metodolohichni aspekty rozvytku innovatsijnoho pidpriemnytstva: teoriia ta praktyka [Methodological aspects of innovative entrepreneurship development: theory and practice], New Course, Kharkiv, Ukraine.
- Hnatenko, I. (2018), "Definition of innovations as tools of national entrepreneurship", Naukovyy visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu imeni I. I. Mechnykova. Seriya "Ekonomika", vol. 23, 5 (70), pp. 38—42.
- Hnatenko, I. (2018), "The Impact of National Innovative Entrepreneurship on Sustainable Development of the Labor Market", Visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu-Bulletin of the Kherson State University, vol. 32, pp. 69—72.
- Hnatenko, I. (2018), "Methodological bases of institutional analysis of the national system of innovative entrepreneurship", Ekonomichnyj visnyk Zaporizjkoji derzhavnoji inzhenernoji akademiji-Economic Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy, vol. 6 (18), pp. 70—74.
- Lozhachevskaya, O.M. Olshansky, O.V. Gnatenko, I.A. and Snitko, E.A. (2021), "State priorities for the development of innovative entrepreneurship in the management system in the context of digitalization of society", Efektyvna ekonomika, vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (Accessed 15 Aug 2021).
- Brockova, K. Rossokha, V. Chaban, V. Zos-Kior, M. Hnatenko, I. and Rubezhanska, V. (2021), "Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production", Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, vol. 43.1, pp. 129—135.
- Gryshko, V. Zos-Kior, M. and Zerniuk, O. (2018), "Integrating the BSC and KPI systems for improving the efficiency of logistic strategy implementation in construction companies", International Journal of Engineering & Technology, vol. 7, 3.2/2, pp. 131—134.
- Hutorov, A. O. Hutorova, O O. Lupenko, Yu. O. Yermolenko, O. A. and Voronko-Nevidnycha, T. V. (2019), "Modeling of the Cycle of Reproduction Process in the Agrarian Sector of Economy (Ukraine)", Revista Espacios, vol. 40.7, pp. 19.
- Rakhmetulina, Z. Pokataieva, O. Trokhymets, O. Hnatenko, I. and Rubezhanska, V. (2020), "Optimization of the structure of an innovative cluster on a competitive basis in a free market", Financial and credit activities: problems of theory and practice, vol. 4.35, pp. 238—247.
- Zos-Kior, M. Hnatenko, I. Isai, O. Shtuler, I., Samborskyi, O. and Rubezhanska, V. (2020). "Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises", Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, vol. 42.4, pp. 504—515.

Стаття надійшла до редакції 16.08.2021 р.